

SIKAKRIISI

HK Scan ei kerro syytä Sikacon sopimuksen irtisanomiselle

HK Scan voi joutua vähentämään 4 000–5 000 emakkoa. Osuuskunta LSO:n jäsenyys tuskin suojaisi Sikacon irtisanomiselta.

Tuhannen emakon parikkalainen sikalayritys Sikacon sai maanantaina virallisen ilmoituksen HK Scanilta tuotantosopimuksen irtisanomisesta.

Syitä sille, miksi vuosien yhteistyö lopetetaan, ei ilmoituksessa kerrota.

HK Scanilta tietoa ei tipu. Toimitusjohtaja **Hannu Kottosen** mukaan yksittäistapauksiin ei oteta kantaa.

Toimitusjohtaja **Hannu Uimonen** mukaan syiksi juuri Sikacon sopimuksen irtisanomiselle kerrottiin kaukainen etäisyys HK Scanin Forssan teurastamosta ja rahoituksen puuttuminen HK Scanilta.

Uimonen mukaan syyt ovat tulleet esille keskusteluissa HK Scanin edustajien kanssa.

Kilometrirajaa ei ole
Parikkalasta on matkaa Forssan teurastamolle 383 kilometriä.

HK Scanin mukaan etäisyys on yksi osatekijä sopimuksen irtisanomisessa. Yritys ei kerro, miten suuri.

"Mitään kilometrirajoja ei ole käyty läpi. Tämä on osa ohjelmaa, jolla porsasruuhkaa ja

sika-alan ankeaa tilannetta parannetaan", Kottonen sanoo.

HK Scanilla on porsaista ylituotantoa ja MT:n tietojen mukaan emakoiden vähentämistarve olisi 4 000–5 000 eläintä.

Kottonen ei vahvista vähennystarvetta.

"On ilmoitettu tästä päätöksestä, mutta mitään muita tietoja ei ole. Vähentämistarve on liikkuva maali, sillä kannattava kysyntä vaihtelee kuukausittain ja sesongin mukaan."

Sikacon irtisanominen kattaa vähennystarpeesta noin viidenneksen.

Viestintäjohtaja **Marja-Leena Dahlskogin** mukaan nykyisen porsasmäärän tuottamiseen tarvitaan jatkossa entistä vähemmän emakoita.

Synnä on tuotannon tehostuminen.

"Vieroitettävien porsaiden määrä on kasvanut. Olemme Tanskan kanssa kutakuinkin tasoisissa. Parhaat kilpailevat hyvinkin ja keskiarvo on noussut merkittävästi", Kottonen sanoo.

Vähennykset voisi jakaa
Sopimusten irtisanominen on Kottosen mukaan ainoa keino vähentää emakkojen määrää.

"Kyse on emakkojen ja porsaiden määrästä. Emakkosikaloista tarvitaan tämä vähennys, mutta se ei koske lihotussikaloita tai yhdistelmäsikaloita."

Sikayrittäjien toiminnanjohtaja **Ari Berg** on eri mieltä.

"Vähennykset voidaan jakaa kaikkien tilojen kesken. Olisi oikeudenmukaisempi tapa, jos kokonaisuudessa kaikki joustaisivat."

Sikacolla on noin tuhat emakkoa ja yli 5 000 porsasta.

Osuuskunta ei voi auttaa
Sikaco tai siihen kuuluvat tuottajat eivät ole HK Scanin omistajiin kuuluvan osuuskunnan LSO:n jäseniä. Jäsenyydestä kuitenkin tuskin olisi hyötyä.

"Sopimus on yhtiön ja tuottajan välinen, eikä siihen voi omistaja puuttua", LSO:n hallituksen puheenjohtaja **Matti Murto** sanoo.

LSO omistaa vähän alle 35 prosenttia HK Scanista. Äänivallasta LSO:lla on yli 69 prosenttia.

"Käytämme omistajan valtaa yhtiökokouksessa ja olemme mukana alkutuotannon yhteistyöryhmissä, mutta emme voi puuttua yksittäistapauksiin", Murto sanoo.

Kottonen ei ota kantaa jäsenyyden merkitykseen.

"Meillä on paljon tuottajia varsinkin nautapuolella, jotka eivät ole osuuskunnan jäseniä. Käytämme tässä asiassa kokonaisharkintaa."

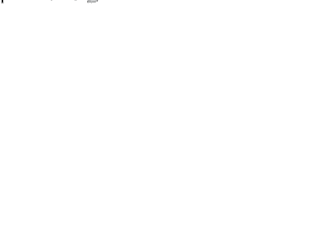
Sikacolla ei ole myöskään ra-

hoitusta HK Scanilta. Irtisanominen ei siis tuota luottotappiota lihayhtiölle.

Kottosen mukaan yhtiö ei ole ollut aktiivinen rahoittaja kolmeen vuoteen.

"Sitä varten ovat pankit ja rahoituslaitokset. Meillä ei ole tasetta käytetty rahoitukseen. Tuemme antamalla selvityksiä tuotantosopimuksesta, joka auttaa saamaan rahoitusta."

AIMO VAINIO
MATTI RIITAKORPI

Ipo Kiema, Hannu Uimonen ja sikamestari Hanna Kajansinkko esittelevät valmiiksi raivattua ja louhittua tonttia, jolle suunniteltiin HK:n tuotantoneuvojen kannustuksesta välikasvattama. Rakennusta varten tehtiin piirustukset, ja asiaa suunniteltiin vielä keväällä 2014. Sikacon on käyttänyt suunnittelun jo 50 000 euroa.

EU:n ylituotanto ajaa kotimaista sikaketjua yhä ahtaammalle

Ison emakkotilan tuotantosopimuksen irtisanominen kertoo ennen kaikkea eurooppalaisten sikamarkkinoiden ylituotannosta, katsoo Pellervon taloustutkimus PTT:n vt. toimitusjohtaja **Perttu Pyykkönen**.

"Tämä on käsittelemättömän vaikea tilanne Sikacon yrittäjille, mutta on tämä pörssi-yhtiöiltäkin poikkeuksellinen liike", hän päättelee.

"Iso kuva on ilman muuta äärimmäisen vaikea markkinatilanne, mikä on näkynyt tuottajajohdon kehityksessä."

PTT:n seuranta osoittaa, että sianlihan tuottajahinta on laahannut alkuvuoden viisi prosenttia perässä viime vuodesta, joka sekään ei ollut hintakehitykseltään kehuttava.

Samaan aikaan tuotanto on jatkanut EU:ssa keskimäärin pari prosentin kasvua. Tanskassa sianlihaa tuotettiin vuoden ensimmäisen puolikkaan aikana jopa 9 prosenttia viime vuotta enemmän.

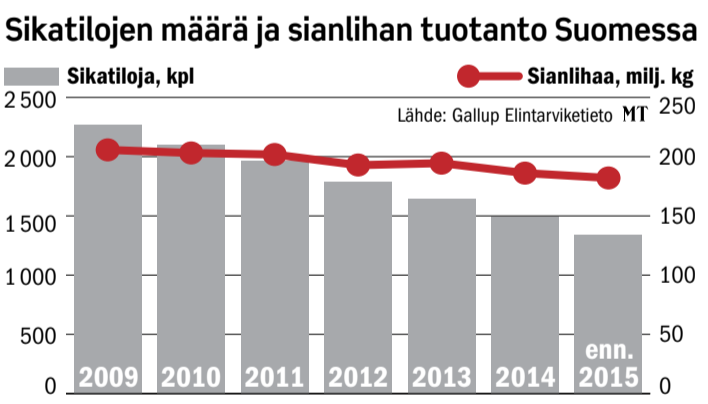
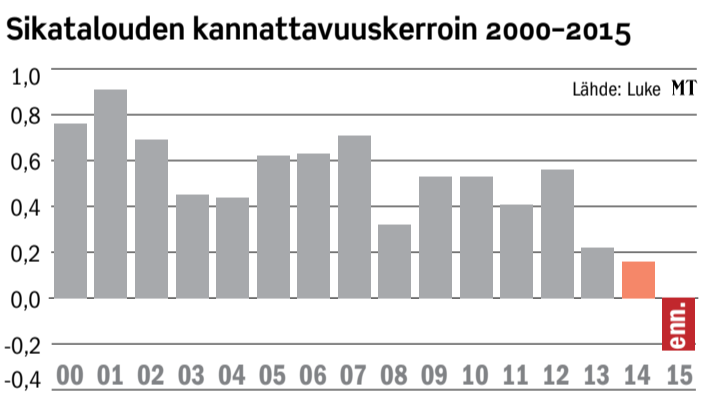
Venäjällä vietiin lähes neljännes EU:n ulkopuolisesta sianlihan viennistä vuosina 2011–2013.

HK Scanin toimitusjohtaja **Hannu Kottonen** toteaa saman: Venäjä ei vedä ja vientiluvat Kiinaan ovat viivastuneet. Lisäksi Suomeen tuodaan hänen mukaansa halpaa sianlihaa.

"Taufalla on tilanne, jossa koko toimialalla on eletty viimeiset 18 kuukautta hyvin ankeita aikoja", hän sanoo.

Samaan aikaan sikatilat ovat kyenneet nostamaan tuotantovuotta, kuten myös **Jouni Mäkilä** toteaa.

"Kun vierotettujen porsaiden määrä emakkoa kohden on noussut, johonkin ne eläimet on laitettava. Se vaikeuttaa Suo-

men sisäistä tilannetta varmastikin", ennakoit Perttu Pyykkönen loppuvuotta.

Hän ei lähde spekuloida sianlihan, paljonko porsastuotannon pitää vähentyä, jotta päästään tasapainoon.

Paineita molemmilla isoilla lihataloilla on kuitenkin selvästi tähän suuntaan."

Atria ei aio vähentää
Toinen suuri lihatalo, Atria, ei myönnä suunnittelevansa emakoiden määrän vähentämistä.

"Meillä on sopimuksissa ne määrät, mitä haluamme. Keskitämme huolehtimaan

nykyisistä tuottajista, eikä sopimusten irtisanominen kuulu toimintakulttuurimme. HK Scanin päätös oli minulle yllätys", Atrian varatoimitusjohtaja **Jari Leija** sanoo.

Yhtiö uudisti viime vuonna sopimuskäytännöt. Etäisyydellä tai tilan koolla ei ole hankintasopimuksissa väliä.

"Meillä kaikki tilat voivat saada samaa hintaa", Leija sanoo.

Uusia tuottajia Atria ei kuitenkaan aio ottaa.

Bulkkivienti ei pelasta
Kotimaan markkinoiden pai-

ne voi avustuksen helpottaa loppuvuodesta, jos vielä jousissa olevat tuotannon "jäähdyttelijät" luopuvat.

"Mutta sitten tulee rahoitusjärjestelyjen tarpeita niille, jotka ovat investoineet, koska tuottajahinnassa on noin paljon miinusta eikä rehupuolelta tule isoa helpotusta", varoittaa Perttu Pyykkönen.

Hän toteaa, että eurooppalaiset lihatalot ovat löytäneet uusia markkinoita Kiinasta, Japanista ja Etelä-Koreasta. Kokonaisuutena puhutaan kuitenkin pienistä määristä suhteessa romahtaneeseen Venäjän vientiin.

Pitkän linjan maatalousekonomisti sanoo suorana, että sianlihan viennin lisääminen ei ole pelastus.

"Se on bulkkivientiä, jossa emme ole kilpailukykyisiä. Mitä isompi osa viediaan, sitä enemmän tulee vain painetta tuottajahintaan."

Vakavia vaaroja näkyvissä
Pyykkönen pohtii myös, pitääkö tuotantosopimusten olla nykyistä pidempiä, jotta yksittäisiltä tiloilta ei putoaisi pohja pois täysin yllättäen.

"Vuosi on maataloustuotannossa tosi lyhyt aika, jos ajatellaan investointeja", hän muistuttaa.

Sikacon tapauksessa esiin nousi myös tilan kaukainen sijainti suhteessa teurastamoon.

"Uskaltavatko rahoituslaitokset enää jatkossa rahoittaa syrjässä olevia tiloja?" kysyy Pyykkönen.

Tilojen investointikykyyn romahtaminen johtaisi nopeasti aluepoliittiseen kriisiin.

KAIJALEENA RUNSTEN
AIMO VAINIO

Sikaco ei aio lopettaa kesken

PARIKKALA (MT)
Sikaco-yhtiön osakkaat eivät lainkaan osanneet odottaa viime perjantain uutista.

Viimeksi heinäkuun Farmari-näyttelyssä HK:n edustajat olivat sanoneet, ettei tuotantosopimuksen irtisanominen tule missään nimessä kysymykseen.

"Perjantaina HK Scanin sianhankinnanjohtaja **Olli Paakkala** ilmoitti saaneensa tehtäväkseen kertoa, että yhtiön johto on päättänyt irtisanoa tuotantosopimuksen", Sikacon toimitusjohtaja **Hannu Uimonen** sanoo.

MT yritti tavoittaa Paakkalaa, tuloksetta.

Neuvottelut kestivät noin

kymmenen minuuttia. Uimonen kertoi, ettei Sikaco voi hyväksyä irtisanomista. Tuotanto on tapissa, ja yrityksessä on kiinni liikaa omaa ja vierasta pääomaa.

Sopimus irtisanottiin kuitenkin. Kirjallinen ilmoitus tuli Sikacon postissa maanantaina.

Varsinaista syytä sille, miksi juuri Sikacon sopimus irtisanotaan, ei kerrottu. Yrityksen sijainnin Parikkalassa, kaukana Forssan teurastamosta, annettiin ymmärtää vaikuttaneen päätökseen.

"Sanoin tapaamisessa, että toinen syy on varmaan se, ettei HK:lla ole mitään rahallista taka-

usta Sikacon. Tämän Paakkala tunnusti", Uimonen kertoo.

Uimosesta yrityksen sijainti ei kelpaa irtisanomisen perusteeksi.

"Sijainnin perusteella irtisanominen on ihan huuhaata. Yleiseen vähennystarpeeseen vetoamisen ymmärtäisi, jos he tekisivät muitakin toimia samalla. Tämä ei siihen yksistään riitä."

Sikacon hallituksen puheenjohtaja **Ipo Kiema** pitää myös epäuskottavana, että sijainnilla olisi suuri merkitys.

"HK vie Outokumpuun nautaa. Meidän sikojamme viediaan kuljetusten paluukuormassa. Jos ne eivät ota meidän sikojamme,

niin autothan ajavat ohitse tyhjinä", Kiema sanoo.

Uimonen toivoo vielä jonkun ryhtyvän ottamaan Sikacon porsaita.

"Meillä ei kuitenkaan ole montaa kuukautta aikaa. Helmikuussa on viimeistään lopetettava eläinten tiineyttäminen", Uimonen toteaa.

Tiineyttäminen lopetuksen jälkeen on laitettava joka viikko miltei puolen vuoden ajan teuraaksi 40–50 emakkoa.

"Mistä löytyy teurastamo, joka pystyy ne ottamaan? Kesken emme tätä jätä, se on varmaa", Uimonen toteaa.

MATTI RIITAKORPI

Sikatilojen kannattavuus "karmean" heikko

Sikatalouden kannattavuuskerron putosi viime vuonna seurantahistorian heikoimmaksi. Täksi vuodeksi tehty ennuste näyttää entistä pahempaa.

Sikatilojen kannattavuusennuste viime vuodelle hiipui siitä, mitä kannattavuuskirjanpito antoi odottaa, kertoo laskentamiehen päällikkö **Arto Latukka** Luonnonvarakeskuksen (Luke) taloustutkimuksesta.

"Ja kuluvan vuoden ennuste näyttää suorastaan murheelliselta", hän lisää.

roin laski 0,2:sta 0,16:een sen jälkeen, kun viime vuoden viralliset tilaluvut on otettu huomioon. Kaikkien tuotantosuuntien keskiarvo on 0,39. Luvut ovat edelleen ennusteita; lopulliset tiedot valmistuvat loppuvuodesta.

Myös vuonna 2013 sikatilojen kannattavuusluku oli noin puolet maatalouden keskiarvosta: 0,22. Kaikkien tuotantosuuntien keskiarvo oli 0,40.

Palkka ja korot jäävät saamatta
Sikatalouden ahtaasta tilantees-

ta kertoo myös se, että tilojen määrä on pudonnut jatkuvasti.

Lukien tutkija **Jukka Tauriainen** ajoi tiistaina MT:tä varten sikatilojen kannattavuudesta ennustelaskelman kuluvalle vuodelle.

Sikatalouden liikevaihdon ennustetaan pienenevän edelleen 10 prosenttia.

Kun tuotantokustannukset pysyvät kokonaisuutena ennallaan, yrittäjätulo romahtaa 17 000 euroa miinukselle, Tauriainen laskelma kertoo.

Kun yrittäjätulo on negatiiv-

"Kaunis kiitos tuottavuuden nostosta"

MTK:n sikaoston puheenjohtaja **Jouni Mäkilä** Kontiolahdelta kritisoi HK:n liikkuvan Sikacon koskevassa päätöksessään "kaukana osuustoiminnan periaatteista".

"Selhän on kuin tiiviin seurustelun jälkeen jättäisi morsiamen alttarille... varsinainen kaunis kiitos tuottajille onnistuneista ponnisteluista tuottavuuden lisäämiseksi."

Mäkiläsalon mukaan niin HK:lla kuin Atrialla on systemaattisesti kannustettuja tiloja tehostamaan tuotantoa.

» Sikaloiden investointeja on nähty vuosittain koko maassa yksi tai kaksi. Nekin ovat olleet vanhojen uusimisia.

Monia pieniä yksiköitä on luopunut parina viime vuotena pelistä. Silti lihan tuotanto-

määrä ei ole pudonnut samaa tahtia tuotannosta luopumisten kanssa.

"Suunnitelmallisuus olisi voinut olla parempaa. Ensinnäkin saatu emakot porsimaan hyvin, ja sitten on jo mentu tuotantomäärissä ylläritonnan puolelle."

Myös porsastuotanto on viime vuosina keskittynyt voimakkaasti. Jo selvästi yli puolet porsaista tulee yli 300 emakon tiloilta, jollaisiin myös Parikkalassa toimiva Sikacon Oy kuuluu. Niitä on koko maassa MTK:n arvion mukaan 35–40.

Siinä missä uusia pihattoja vihitään käyttöön tuon tuosta, sikaloiden investointeja on nähty vuosittain koko maassa yksi tai kaksi.

Nekin ovat olleet vanhojen uusimisia, Mäkiläsalon analysoi kehitystä.

"Tuotannon tehostaminen on ainoa keino, jolla jatkaneilla tiloilla on kyetty pysymään hengissä. Kynnys hanskojen nulaan laittamiseen on hyvin pieni, jos rehusato nyt vielä jää heikoksi."

KAIJALEENA RUNSTEN